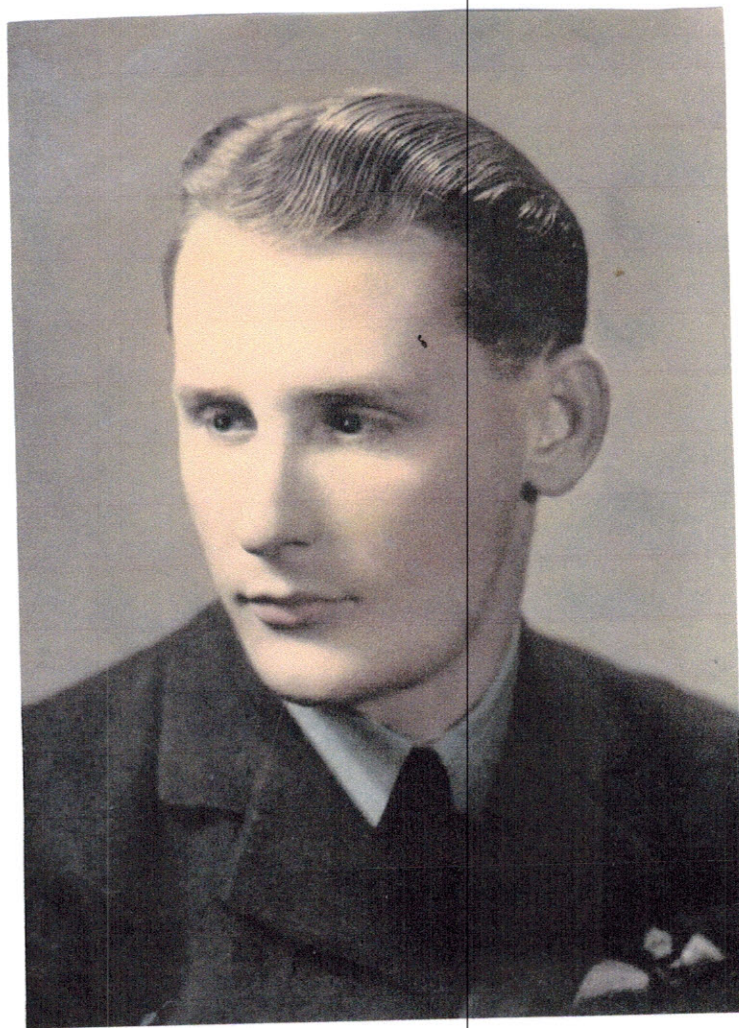

DAVID CAMERON STEWART

JONG LEVEN GEGEVEN VOOR DE BEVRIJDING VAN EUROPA

**DAGBOEK VAN EEN NIEUW-ZEELANDSE OORLOGSVLIEGER
UIT DE TWEEDE WERELDOORLOG**

DAVID CAMERON STEWART, jong leven gegeven 25-jarige Nieuw Zeelandse luchtmachtpiloot stierf voor de bevrijding van Europa

Voorwoord

Het ontrafelen en vorm geven van dit waar gebeurde verhaal begon vijf jaar geleden. Bram Bolleman (87) uit Goes, zelf oorlogsveteraan met een vliegverleden bij de Britse Royal Air Force (RAF) in Australië tijdens de Tweede Wereldoorlog, verzorgt al jaren het oorlogsgraf van de in 1944 boven de Oosterschelde neergeschoten en dodelijk verongelukte Nieuw Zeelandse luchtmachtpiloot David Cameron Stewart (1919-1944). Dit graf is gesitueerd als "plot E, rij 1, graf 7" op de algemene begraafplaats van Wilhelminadorp, provincie Zeeland, en heeft als kenmerk van de Oorlogsgravenstichting het serienummer 40990 verkregen.

Benieuwd naar mogelijke familieleden of verwanten in het thuisland Nieuw Zeeland van de omgekomen piloot werd op initiatief van naaste familie van Bram Bolleman vanaf 2009 een intensieve zoektocht opgezet. Dit leidde uiteindelijk in 2011 naar het vinden van de familie Walter en Dawn Muller, waarvan laatste een nicht (oomzegger) van D.C. Stewart is. Beiden bezochten kort daarna het graf van David in Wilhelminadorp.

Geheel los van dit op bijzondere wijze tot stand gekomen contact, is er het feit dat reeds tientallen jaren geleden een ander contact is geweest, dat het familie uit Nieuw Zeeland mogelijk maakte het graf van David te bezoeken.

Onderstaand verslag, vertaald uit het Engels en daarna enigszins vrij vorm gegeven, bevat tal van feiten en gebeurtenissen afkomstig uit het dagboek van de omgekomen piloot. Het omvat op hoofdlijnen de kern van een in het voorjaar van 2014 verschenen studierapport van de Nieuw Zeelandse student Luke Gallen (16), een verre achterneef van David.

Vlissingen, 13 mei 2014 (datum exact 70 jaar nadat David dodelijk verongelukte)

Frans Minneboo

Jonge man met passie voor vliegen

"Ben zojuist teruggekeerd van een cursus Bristol gisteravond - het was erg interessant en heb heel wat geleerd. Toen ik terugkwam hoorde ik dat Lisle wordt vermist sinds de laatste aanval op Berlijn - wat een pech; iets wat ik nooit had verwacht. Ongeveer een week geleden werd Ginger Tye gedood bij het neerstorten in Church Broughton. Er zijn nu nog slechts vier van ons van de cursus Wigram over - moet nu wel op mijn tellen gaan passen". Zeventig jaar geleden, mijn oudoom David Stewart, een Lancaster bommenwerperpiloot, schreef deze woorden in zijn dagboek - het bleken zijn laatste aantekeningen. Hij had zojuist de kleine vestiging Waipori Falls in Otago verlaten om te gaan vechten voor koning en vaderland als oorlogsvlieger bij de Royal Air Force. Een jonge man met passie voor vliegen.

Zwart dagboek met schokkende kronieken

Mijn grootvader roept bij mij herinneringen op aan iemand met een jongensachtig uiterlijk, een donkerkleurig uniform en de geur van natte wol als David, de enige jongen in de familie van zijn moeder die vaarwel zei tegen Audrey, mijn overgrootmoeder. "Er zijn nu nog slechts vier van ons over... moet nu wel op mijn tellen passen".

Turend over een stel oude papieren thuis in een oude doos, kwam ik een zwart dagboek tegen. Nooit tevoren was ik zulke schokkende kronieken tegengekomen. Door mensenogen gezien wordt het voeren van oorlog een actiefilm ... een verhaal van ongelofelijk heldendom... een verhaal ook van hartstochtelijk verlies.

Met het zweet van angst

Onder bommenwerpercommando vliegend waren de meeste operaties van David in de nachtelijke uren; de zware machines ronkend over het vijandelijk grondgebied, slechts vertrouwend op kaarten en instrumenten; bedreigd door vijandelijke jagers in de rug. Het was louter blindvliegen; tikken van "synchrone klokken, 12.30; treft doel 12.40"; vliegend door zwarte rook van exploderende bebouwing. De koude lucht; het zweet van angst.

Meer dan 2700 vliegers voltooiden hun opleiding in Nieuw-Zeeland, vol opwinding, zich voorbereidend op een jongeman's eigen avontuur wanneer zij naar de luchten boven Wigram vliegen om vervolgens aan te sturen op Engeland en de RAF. Jongens, kale mannen.

Klaar om te vertrekken. Vol gas, in lijn met de startbaan. Eerst remmen vast; propellers op 1000 omwentelingen. Controle van de meters, flappen neer. Remmen los en opnieuw vol gas, eerst weinig en dan alsmaar meer.

Noodlanding

Opmerkelijk is niet zozeer de bereidheid om naar het oorlogsgebied in Europa te gaan, maar meer nog de confrontatie met de dood en instandhouding van een ongelofelijke gewoonte. Verliezen oplopend tot soms wel 30 vliegtuigen of 210 bemanningsleden per luchtaanval. Maar weinig leden van de neergeschoten vliegtuigbemanningen werden krijgsgevangenen gemaakt.

Op 17 juli 1941 werd David's vliegtuig (hij vloog dan met een Wellington IC voor een aanval op Keulen) getroffen door Duitse luchtafweer en werd genoodzaakt een noodlanding te maken. Verblind door een zoeklicht stortte hij tussen een rij bomen neer, terwijl zijn vliegtuig in brand vloog. Allen werden gewond en een werd vermist.

Schizofreen leven

Het was een schizofreen leven. Het ene moment dat een vliegtuig uiteenspatte in vuurballen rondom, met luchtafweer vurend in alle richtingen; het volgende moment dat je een boek zou kunnen lezen in het vrije veld, je zelf onderhoudend met een leuk meisje of je vermaken met kaarten met vrienden.

1 september 1941: er hing een dichte nevel met vervolgens regen. Dus de gehele dag geen vliegoperaties. Ging naar de film met Bill Fulton. Zag "Escape"-voorwaar een prima show. Bill vertelde me dat hij gewoonlijk rugby speelde bij Wellington en ook dat hij met "De Rest" op Springbok tegen Nieuw Zeeland speelde, dus hij moest wel erg goed zijn.

Doodgewone mensen met alleen maar Kiwi-vernuft

Zij waren doodgewone "Kiwis" die buitengewone dingen deden.

2 september 1941: Een van de machines van de "C" vlucht werd neergeschoten door een Mof. Ze maakten een noodlanding en er waren enkele gewonden.

9 september 1941; Berlijn kreeg zijn hevigste luchtaanval sinds het begin van de oorlog. Met 20 verloren gegane vliegtuigen; niet zo goed dus.

13 september 1941: Ging langs bij de club vol Nieuw Zeelanders. Tot zover verliep het niet zo ongelukkig met slechts drie vermisten en twee krijgsgevangenen.

Gelukkig? Onder constant vuur in ijskoude vriesluchten recht tegenover een doodsvijand. Een gewone man? Buitengewone dingen doen? Een tactisch genie boordevol listen en handigheidjes. Zonder GPS plaatsbepaling en vernuftige eigentijdse zoekmechanismen om op de vijand te jagen. Alleen maar KIWI-vernuft en een taai vasthoudendheid om van geen weigering te weten.

Japan in de aanval

8 december 1941: Het is onrustig geworden in de Grote Oceaan, tenminste.....de meeste van de Amerikaanse bases zijn aangevallen waarbij een groot aantal slachtoffers valt te betreuren, en de Japanners hebben een poging gedaan om te landen in Maleisië. Singapore en Hongkong zijn gebombardeerd. Het is ongeveer de tijd dat we terug naar huis gingen. De Japanners schijnen de Amerikanen daar als het ware spelenderwijs gevangen te hebben genomen.

Bommen gooien precisiewerk

Het gooien van bommen moest de grootste bedreiging vormen : de vlucht moest dan ook rechtuit en vlak zijn om het doel met precisie te kunnen raken.

31 mei 1942: Aanval op Keulen - met meer dan duizend vliegtuigen bombardeerden we vanaf 9000 voet hoogte. De stad was een en al vuur; we dachten dat er niet veel van die plaats over zou zijn.

Een Halifax schoot een 109 neer ongeveer 200 meter bij ons vandaan.

Gevaar voor botsing in de lucht

Bekeken vanuit de visie van David moet hij geweten hebben dat elke missie zijn laatste zou kunnen zijn; het gevaar van een botsing; luchtafweer en vijandelijke aanval; de enorme explosie als twee met bommen geladen vliegtuigen met elkaar zouden botsen.

2 juni 1942: Boven de Noordzee botste een nachtjager die in tegenovergestelde richting vloog bijna met ons. Hij ontsnapte maar amper onder onze linkervleugel.

De cabinettemperaturen bleken veruit onvoorspelbaar. Die wilden 's nachts wel eens dalen tot min 40 graden; kogelinslag kon gemakkelijk door de fliesterdunne wanden van de bommenwerpers de vlieger onmiddellijk doden. De tol bleek duur ; een generatie Nieuw Zeelanders stierf op vreemde bodem in verre landen.

Bijzondere Nieuw Zeelander op verre bodem

18 december 1942: Ben hier twee jaar geleden ook al eens geweest. Er schijnt geen enkele kans te zijn om huiswaarts te gaan. Een gewone Kiwi-stem die aan huis denkt. In de periode 1943-1944 waren de luchtaanvallen door het RAF-bommenwerperscommando in Europa in alle hevigheid toegenomen. Duizenden kwamen om. Een bijzondere Nieuw Zeelander op verre bodem.

Zijn 34ste en laatste operatie; nog maar 25 jaar oud....

Tegen het einde van zijn dienstdtijd diende David bij de Koninklijke Nieuw Zeelandse Luchtmacht, Squadron 635, vliegend op een Lancaster. Tijdens de operatie Hasselt, waarbij de Belgische spoorwegen werden bestookt , werd David en zijn bemanning getroffen door

luchtafweer vanuit Nederland, waarbij zij neerstortten in de Oosterschelde bij Stavenisse om middernacht.

Vele bemanningen verloren die nacht het leven door de luchtafweer. Negen vliegtuigen gingen verloren. David's lichaam werd geborgen uit het water. Slechts een lid van de bemanning overleefde; een boordschutter die gevangen werd genomen.

Op 25-jarige leeftijd had vluchtluitenant Stewart 1093 vliegreuren. Het was zijn 34ste operatie en zijn achtste met het 635-squadron.

Diepverslagen nabestaanden

Thuis in Nieuw Zeeland bleef zijn diepverslagen familie achter; zijn ouders David en Lily en zijn verloofde Lucy, die nooit is getrouwd.

In Memoriam David Cameron Stewart 1919 - 1944

Bram Bolleman (Oost- en West Souburg, 1926) verzorgt het graf van David al vele jaren